អង្គរបុរី
សម្លេងខ្មែរនៅបរទេស

ការវិភាគ

របស់ព្រះតេជព្រះគុណបណ្ឌិត ហុក-សាវណ្ណ
ក្រោមប្រធានបទ ទស្សនៈអំពីវាសនាបន្ទាប់ពីសេចក្តីស្លាប់

website ៖ www.hoksavann.org

ថ្ងៃទី១២ តុលា ២០០៨

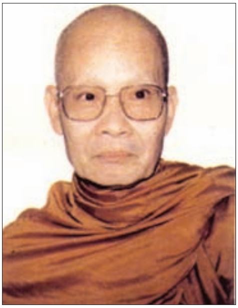

អំពីវាសនាបន្ទាប់ពីសេចក្តីស្លាប់នេះ មានទស្សនៈផ្សេងៗគ្នា ។ ក្នុងទីនេះ សូមលើកយកតែទស្សនៈពីរមកអធិប្បាយ បន្ទាប់មកសូមលើកយកញាណទស្សនវិជ្ជារបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា មកអធិប្បាយពន្យល់អំពីការពិតនៃវាសនា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់នេះ ។

សស្សតទិដ្ឋិ ជាទស្សនៈមួយដែលយល់ថា សត្វស្លាប់ទៅធ្លាប់កើតជាយ៉ាងណា នៅតែកើតយ៉ាងនោះ ដូចជាធ្លាប់កើតមកជាមនុស្ស ស្លាប់ទៅក៏នៅតែកើតមកជាមនុស្សដដែល ។ ទស្សនៈនេះ កើតចេញមកពីសាសនាព្រាហ្មណ៍ ដែលយល់ថា រូបរាងកាយស្លាប់ទៅចំណែកចិត្តវិញ្ញាណ ឬអាត្ម័នតាមភាសាសំស្ក្រឹត អត្តាជាភាសាបាលី ព្រលឹងជាភាសាខ្មែរ ពុំស្លាប់ទេ ចេញពីរូបរាងកាយទៅកើតទៀត ប្រៀបដូចផ្ទះដែលត្រូវភ្លើងឆេះ អ្នកម្ចាស់ផ្ទះតែងតែទៅកសាងផ្ទះថ្មីទៀតជាធម្មតា ។ នេះជាទស្សនៈយល់ថា ចិត្តទៀងមិនស្លាប់ទៅតាមរូបរាងកាយឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធបានបដិសេធនូវទស្សនៈនេះ ដោយព្រះអង្គបញ្ជាក់ថា បន្ទាប់ពីស្លាប់ទៅ ចិត្តវិញ្ញាណក៏រលត់ទៅជាមួយនឹងរូបដែរ ព្រោះចិត្តវិញ្ញាណកើតមានដោយហេតុបច្ច័យអាយតនៈខាងក្នុងនិងខាងក្រៅប៉ះគ្នា ទើបកើតវិញ្ញាណមានចក្ខុវិញ្ញាណជាដើម ។

ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ជាទស្សនៈមួយដែលយល់ថា សត្វស្លាប់ទៅសូន្យពុំកើតទៀត ប្រៀបដូចពួករុក្ខជាតិទាំងឡាយ បើវាងាប់ទៅគ្មានបន្តកំណើតទៀតទេ ។ ទស្សនៈនេះ ច្រើនចេញមកពីក្រុមវិទ្យាសាស្ត្រខាងសម្ភារនិយម ។ ទស្សនៈនេះ ព្រះ

ពុទ្ធបានច្រានចោលទៀត ដោយព្រះអង្គលើកយកហេតុបច្ច័យ គឺបើនៅមានអវិជ្ជា តណ្ហា ឧបាទាន និងកម្ម វានឹងមានជាវិបាកតទៅទៀត ។

ញាណទស្សនវិជ្ជារបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា

នៅក្នុងគម្ពីរសុត្តន្តបិដកពុំនិយាយថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ឬពុំកើតទៀតទេ តែព្រះពុទ្ធលើកយកមូលដ្ឋានមួយសំខាន់ថា កើតទៀតឬមិនកើតទៀតនោះវាអាស្រ័យទៅលើហេតុបច្ច័យ បើមនុស្សសត្វណានៅមានអវិជ្ជា តណ្ហា ឧបាទាន កម្ម សត្វនោះនៅបន្តកំណើតតទៅទៀត បើអស់ហេតុបច្ច័យទាំងនេះហើយ នឹងឈប់បន្តកំណើតតទៅទៀត បានដល់ព្រះអរហន្ត ។ នៅក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ និយាយពីហេតុបច្ច័យ បង្កើតជាផលបន្តគ្នា គឺអវិជ្ជានាំឲ្យមានសង្ខារ សង្ខារនាំឲ្យមានវិញ្ញាណ របូតដល់មានជីវិតនាំឲ្យមានជរានិងមរណៈ ។ ដើម្បីយល់អំពីបដិសន្ធិ តើត្រូវបន្តរបៀបណានោះ គួរយល់អំពីខណៈចិត្តបច្ចុប្បន្ន គឺខណៈចិត្តដែលត្រូវបន្តទៅភាពមួយទៀតក្រោយពេលមរណភាព ពុំខុសគ្នាពីខណៈចិត្តដែលកើតរលត់ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះទេ ។ គ្មានចិត្តពីកំណើតដែលស្ថិតនៅជានិច្ចឡើយ គឺចិត្តវិញ្ញាណដែលអាចកើតឡើង ក៏ដោយអាស្រ័យភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ និងមនោ ប៉ះអារម្មណ៍ខាងក្រៅ គឺរូប សម្លេង ក្លិន រស់ សម្ផស្ស និងធម្មា (អ្វីមួយដែលចិត្តតោងមកជាអារម្មណ៍) ទើបកើតចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ និងមនោវិញ្ញាណ ។ ចុះបើអាយតនៈខាងក្នុងទាំង៦ ដែលស្ថិតនៅខាងក្នុងកាយដែលជាប្រដាប់បង្កើតវិញ្ញាណបានត្រូវស្លាប់ តើមានវិញ្ញាណឯណាដែលសល់នៅចេញទៅកើតទៀត ។ ចិត្តវិញ្ញាណនេះ សូម្បីជីវិតរស់នៅក្នុងបច្ចុប្បន្នក៏តែងតែកើតរលត់ជានិច្ច ទៅតាមអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ។ មនុស្សស្លាប់គឺការអស់ដង្ហើមចេញចូល អស់ភ្លើងធាតុ អសវិញ្ញាណ គឺលែងដឹងខ្លួន គឺរលាយទាំងរូបរលត់ទាំងនាម (វេទនា សញ្ញា សង្ខារវិញ្ញាណ) ។ បើវិញ្ញាណក្នុងខន្ធ៥នេះមិនទៅកើតទៀតទេ តើអ្វីទៅកើតទៀត ? គម្ពីរអភិធម្មបញ្ជាក់ថា ទោះបីខន្ធ៥បានត្រូវស្លាប់ ប៉ុន្តែកម្មដែលខន្ធចាស់បានកសាងបានក្លាយជាវិបាកសំរាប់បដិសន្ធិទៅភពខាងមុខទៀត ។ បើជាកាមាវចរសត្វមានមនុស្សជាដើម មុននឹងស្លាប់ជវនចិត្តបានតោងយកនិមិត្តបីនិមិត្តណាមួយ គឺកម្មៈ, កម្មនិមិត្ត និងគតិនិមិត្ត ។ ខាងអំពើជាកុសល ឃើញ

ដូចខ្លួនកំពុងធ្វើទានរក្សាសីល និងអប់រំចិត្ត បុគ្គលនោះស្លាប់ទៅ នឹងទៅសោយសុខក្នុងសុគតិភព ។ ខាងអំពើអកុសល ឃើញដូចខ្លួនកំពុងប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ផ្សេងៗ មានសម្លាប់គេជាដើម បុគ្គលនោះស្លាប់ទៅនឹងទៅសោយទុក្ខក្នុងទុគ្គតិភព ។ បើបុគ្គលចំរើនឲ្យកើតជារូបាវចរជ្ឈាន និងអរូបាវចរជ្ឈាន បើឈាននោះមិនដាច់ទេ ស្លាប់ទៅនឹងកើតជាព្រហ្មមានរូប និងព្រហ្មឥតរូប ។ ចំណែកលោកុត្តរចិត្តដល់ថ្នាក់ព្រះអរហន្តមិនបន្តកំណើតជាថ្មីទៀតទេ ។ សម្មតិមរណៈ ប្រែថាការស្លាប់ដោយសន្មត់ ព្រោះបន្តកំណើតតទៅទៀត ។ ពាក្យថាបដិសន្ធិមកពីបដិ ប្រែថាឆ្ពោះទៅ សន្ធិប្រែថាត ដូច្នេះពាក្យថា បដិសន្ធិ ប្រែថាបន្តជាតិឆ្ពោះទៅមុខទៀត ។ កម្មជាធម្មជាតិតាក់តែងភពជាតិ ឯវិបាកជាតួបដិសន្ធិ ។ ផលវិបាកប្រែថា វិបាករបស់ផល គឺផលរួមគ្នាច្រើនបង្កើតបានជាវិបាកសំរាប់បដិសន្ធិទៅមុខទៀត ។ ពាក្យខ្មែរថា មុននឹងដាច់ខ្យល់ស្លាប់ ចិត្តចាប់បដិសន្ធិមុន ប្រៀបដូចដង្កូវបាក់ខ្នង មុននឹងលែងជើងក្រោយ វាតោងជើងមុខឲ្យជាប់សិន ។ ប្រៀបនេះត្រូវ ប៉ុន្តែកុំយល់ច្រឡំដូចសាសនាព្រាហ្មណ៍ ថាមានអាត្មันពុំចេះរលត់ឡើយ ។ ក្នុងមិលិន្ទបញ្ហាគម្ពីរពុទ្ធសាសនាបានពន្យល់អំពីខន្ធចាស់ទាក់ទងទៅខន្ធថ្មី ដោយប្រៀបឧបមាដូចភ្លើងចង្កៀងដែលឆេះពីក្បាលព្រលប់រហូតដល់ភ្លឺ នឹងថាជាភ្លើងចាស់ពីក្បាលព្រលប់ក៏មិនមែន ព្រោះវាឆេះទល់ភ្លឺហើយជាភ្លើងផ្សេង តែនឹងថាជាភ្លើងថ្មីសុទ្ធសាធក៏មិនមែន ព្រោះវាឆេះតពីភ្លើងក្បាលព្រលប់មក ។ ត្រង់នេះបញ្ជាក់ថា ខន្ធថ្មីកើតមាន ព្រោះអាស្រ័យខន្ធចាស់ ដែលរុញច្រានដោយកម្លាំងកម្មឲ្យមានបដិសន្ធិតទៅទៀត ។ ប្រៀបដូចបុគ្គលចោលដុំដី ដៃឈប់ហើយ តែចលនាដុំដីចេះតែមានចលនាទៅមុខទៀត រួចកម្លាំងកម្មដែលបុគ្គលបានកសាង តែងមានថាមពលទៅតោងយកបដិសន្ធិ ។ ប្រៀបដូចពន្លករុក្ខជាតិ វាដុះអាស្រ័យគ្រាប់ចាស់ ឬប្រៀបដូចជាត្រានិងស្នាមរបស់ត្រា តួត្រាប្រៀបដូចជាកម្ម ឯស្នាមត្រាប្រៀបដូចជាតួវិបាកជាតួបដិសន្ធិ ។ តាមវិទ្យាសាស្ត្រពោលថា ស្ត្រីមានគភ៌ គឺស្ត្រីដែលមានស្បូនមានសុខភាពល្អ និងមានមេរូបញ្ញីនិងមេរូបឈ្មោលជួបគ្នា បណ្តើរគ្នាចូលទៅក្នុងស្បូន ។ ព្រះពុទ្ធសាសនានិយាយដូច្នេះដែរ តែបន្ថែមកត្តាមួយទៀតលើសវិទ្យាសាស្ត្រ គឺសត្វបានចាប់បដិសន្ធិផង ។ ចំណែកព្រះអរហន្តទាំងឡាយមានព្រះពុទ្ធជាដើម រំលេ

ត់ខន្ធបរិនិព្វានហើយ គ្មានបន្តបដិសន្ធិជាថ្មីទៀតឡើយ ព្រោះព្រះអង្គបានកំចាត់បង់អវិជ្ជា តណ្ហា ឧបាទាន និងកម្ម ដែលជាហេតុនាំឲ្យមានខន្ធ៥ចោលអស់ហើយ ។៚

❇ ❇

❇